

FIȘA DISCIPLINEI

DISCIPLINA: **STUDIUL NOULUI TESTAMENT**

Pr. Prof. Dr. Stelian TOFANĂ

I. FINALITĂȚI

1. Actualizarea teologiei biblice nou-testamentare în contextul cultural actual
2. Identificarea problemelor din societatea contemporană cu relevanță în domeniul teologiei biblice și conturarea unor răspunsuri academice
3. Formarea și cultivarea unei conștiințe a dialogului în contextul misiunii Bisericii atât în raport cu societatea, cât și cu alte culte și religii

II. OBIECTIVE SPECIFICE

1. Cunoașterea unor aspecte ale istoriei lumii greco-romane și iudaice a sec. I d.H. indispensabile pentru înțelegerea Noului Testament
2. Explicarea diferențelor dintre textul critic și cel al manuscriselor și lecionariilor din faza stabilirii unui text critic și dobândirea abilității de identificare a acestor diferențe
3. Posibilitatea de interpretare a procesului evoluției canonului biblic pe baza mărturiilor patristice
4. Obținerea capacității de explicare și interpretare a rolului și poziției partidelor religioase din Israelul N.T., cu specială privire la impactul asupra vieții și activității Mântuitorului Hristos
5. Cunoștințe de bază (de isagogie și exegeză a cărților Noului Testament)
6. Capacitatea de analiză exegetică a textelor biblice
7. Înțelegerea aspectelor specifice ale abordării ortodoxe a textelor inspirate ale Noului Testament
8. Inițiere în Tradiția pre-evanghelică – cunoaștere și interpretare
9. Posibilitatea de interpretare a procesului apariției textului Evangheliilor în cadrul tradiției cultice și misionare a Bisericii primare
10. Analiza mărturiilor patristice cu referire la geneza Evangheliilor
11. Familiarizarea cu textul Evangheliilor și interpretarea lui
12. Explicarea problematicii isagogice: determinarea împrejurărilor apariției Epistolelor Pauline și sobornicești, precum și a cadrului cultural și religios al lumii destinatarilor acestora
13. Analiza mărturiilor patristice cu referire la geneza Epistolelor
14. Posibilitatea de interpretare a textului Epistolelor în cadrul tradiției cultice și misionare a Bisericii primare
15. Stabilirea reperelor eshatologiei pauline în raport cu cea a Evangheliilor pentru înțelegerea raportării primilor creștini la finalitatea vieții în Hristos
16. Inițiere în Tradiția post-paulină. Cunoaștere și interpretare
17. Analiza mărturiilor patristice cu referire la geneza Apocalipsei
18. Posibilitatea de interpretare a textului Apocalipsei în cadrul tradiției cultice și misionare a Bisericii primare
19. Familiarizarea cu indicațiile aparatului critic al Edițiilor critice ale Sf. Scripturi

III. Modalități de realizare:

Conversație euristică / Prelegere / expunere (Power Point) + alte metode interactive, analiză, discuții, întrebări și răspunsuri

IV. EVALUAREA studenților:

Examen scris / oral - se vor trata 2 subiecte din tematica indicată cu precizarea unei minime bibliografii; posibile întrebări suplimentare ale profesorului pentru edificarea asupra notei finale

20 % - nota Lucrări de Seminar

V. TEMATICA PRELEGERILOR:**Anul I, semestrul I:****I. Preliminarii**

1. Istoricul Isagogiei biblice
2. Disciplinele Studiului NT. Metode de cercetare

II. Istoria formării Canonului Noului Testament. Evoluția acestuia în Biserica de Răsărit și Apus

3. Canonul NT la Părinții Apostolici. Canonul NT în sec. II - III
4. Canonul NT în sec. IV. Definitivarea canonului

III. Textul Noului Testament (probleme de critică textuală)

5. Materialul de scris. Cauzele coruperii textului. Codici grecești ai Noului Testament. Traducerile vechi - Itala și Vulgata
6. Ediții critice ale Noului Testament. Textul NT în Ediții românești

IV. Istoria epocii Noului Testament

7. Lumea greco-romană
8. Iudaismul Epocii N.T.
9. Principalele grupări religioase: Saducheii, Fariseii, Cărturarii. Sanhedrinul
10. Diaspora iudaică și filosofia. Dinastia irodiană

V. Evangheliile NT

11. „Genul Evanghelic” - Istorie și analiză critică. Tradiția evanghelică primară. Tipare ale tradiției evanghelice

VI. Evanghelia după Matei

12. Autorul, adresanții, data și scopul scrierii. Schița planului doctrinar
13. Analiza cuprinsului - o perspectivă exegetică.
14. Teologia *Evangheliei după Matei*

Anul I, semestrul II:

VII. Evanghelia după Marcu

15. Autorul, adresanții, data și scopul scrierii. Schița planului doctrinar. Raportul doctrinar dintre *Evanghelia după Matei* și *Evanghelia după Marcu*
16. Analiza cuprinsului – probleme de critică textuală. Teologia Evangheliei

VIII. Evanghelia după Luca

17. Izvoarele evangheliei. Autorul, data, adresanții și scopul scrierii Evangheliei. Schița planului doctrinar
18. Analiza cuprinsului – o perspectivă exegetică. „Evanghelia copilăriei” și tradiția cultic-mariologică a creștinilor adresanți
19. Teologia *Evangheliei după Luca*

IX. Evanghelia după Ioan și Epistolele sobornicești ioaneice

20. Controversata problemă a autorului. Simbolismul Evangheliei – mijloc de interpretare.
„Cartea Semnelor” (cap. 1-12) – prezentare comparativă cu Sinopticii.
21. „Cuvântarea de Despărțire” (cap. 13-17) – repere teologice. Patimi și Înviere în *Evanghelia a IV-a*. Teologia Evangheliei – prezentare comparativă cu Teologia sinoptică.
22. Receptarea *Evangheliei după Ioan* în tradiția cultică a primilor creștini. *Evanghelia a IV-a* și *Epistolele sobornicești ioaneice*

X. Problema sinoptică

23. Cadrul problemei sinoptice. Raportul literar al *Evangheliei a IV-a* cu *Evangheliile sinoptice*
(Tradiția sinoptică – Iisus al istoriei. Tradiția ioaneică – Iisus metaistoric)

XI. Faptele Apostolilor

24. Întemeierea Bisericii creștine (FA 1-2).
25. Viața comunitară a primilor creștini (FA 3-6). Saul și primele persecuții împotriva creștinilor (FA 7-8)
26. Convertirea lui Saul. Pătrunderea creștinismului în lumea păgână (FA 9-12). Prima călătorie misionară. Evanghelia la păgâni (FA 13-14). Sinodul apostolic din Ierusalim (FA 15). Semnificația acestuia pentru lumea păgână
27. A doua călătorie misionară. Cuvântarea din Atena (FA 16-17). A treia călătorie misionară. Cuvântarea din Milet (FA 18-20)
28. Apostolul Pavel – întemnițatul lui Hristos (FA 21-24). Apărarea în Ierusalim și Cezareea. Călătoria captivității. Evanghelia la Roma (FA 26-28)

Anul II, semestrul I:**XII. Epistolele pauline mari: Romani, 1-2 Corinteni, Galateni**

29. Introducere în Epistolele pauline

Romani

30. Universalitatea stării de păcat, îndreptarea prin credință și roadele îndreptării după (1-8)
31. Situația poporului ales în iconomia mântuirii (9-11) Partea parenetică a Epistolei (12-15)

1 Corinteni

32. Dezbinările din Corint și soluții date de Apostol (1-6). Probleme de morală familială (7)
33. Adunările liturgice și folosirea harismelor (8-14). Eshatologia (15)

2 Corinteni

34. Apologia personală a Apostolului Pavel (1-7), colecta pentru Biserica din Ierusalim (8-9)
35. Apologia polemică (10,13). Eshatologia

Galateni

36. Isagogia Epistolei. Ipoteze
37. Lege și libertate creștină (1-6)

XIII. Epistolele captivității**Filipeni**

38. Hristologia *Epistolei*. *Imnul hristologic 2,6-11*.
Epectaza – sau drumul spre Hristos, o particularitate a teologiei Epistolei

Efeseni

39. Eclesiologia *Epistolei*. Terminologia eclesiologică.
Biserica „Trupul lui Hristos” și determinarea funcțiunii harismelor în interiorul Bisericii

Coloseni

40. Hristologia *Epistolei*.
41. Raportul dintre teologia *Epistolei către Coloseni* și cea *către Efeseni*

Filimon

42. Sclavie și libertate

Anul II, semestrul II:**1-2 Tesaloniceni și epistolele pastorale****1-2 Tesaloniceni**

43. Eshatologia Epistolei

1 Timotei

44. Treptele preoției sacramentale

45. Biserică și societate

Tit

46. Misiune și pastorație

2 Timotei

47. Dascăl și Ucenicie. Eshatologia *Epistolei*

XIV. Epistola către Evrei

48. Arhieria lui Iisus Hristos

49. Credința

XV. Epistolele sobornicești**Iacov**

50. Credința și faptele bune

1 Petru

51. Suferința Bisericii. Nașterea din nou

2 Petru și Iuda

52. Îndumnezeirea după 2 Petru

53. Eshatologia *Epistolelor*

XVI. Apocalipsa

54. Genul literar apocaliptic. Epistolele către cele 7 Biserici (1 – 3)

55. Mia de ani. Istoricul interpretării *Apocalipsei*

56. Biserica. Hristologia, teologia istoriei

Bibliografie

Introduceri, dicționare, ermeneutică

- BROWN, Raymond, *An Introduction to the New Testament* (The Anchor Bible), Doubleday, New York / London, 1997
- BROWN, Raymond, FITZMEYER, Joseph A., MURPHY, Roland E, *Introducere și Comentariu la Sfânta Sfânta Scriptură*, Vol. I, Ed. Galaxia Gutenberg, Tg. Lăpuș, 2005
- CARSON, D.A., MOO Douglas, *Introducere în Noul Testament*, Oradea, 2007
- GUTHRIE, Donald, *New Testament Theology*, Inter-Varsity, Leicester, 1981
- KÜMMEL, Werner Georg, *Einleitung in das Neue Testament*, Berlin, 1993
- MARGUERAT, Daniel, *Introduction au Nouveau Testament. Son histoire, son écriture, sa théologie*, Labor et Fides, Genève, 2001
- MIHOC, Vasile, MIHOC, Daniel, MIHOC, Ioan, *Introducere în Studiul Noului Testament*, Vol. I, Sibiu 2001
- NIKOLAKOPOULOS, Konstantinos, *Das Neue Testament in der Orthodoxen Kirche. Grundlegende Fragen einer Einführung in das Neue Testament*, LIT Verlag, Berlin, 2011
- SCHNELLE, Udo, *Einleitung in das Neue Testament*, ed. II, Vandenhoech & Ruprecht, Göttingen, 2005
- DESILVA, D.A., *An Introduction to the New Testament*, InterVarsity Press, Illinois USA, 2004
- TOFANĂ, Stelian, *Introducere în Studiul Noului Testament. Vol. I. Text și Canon. Istoria Epocii Noului Testament*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2000
- TOFANĂ, Stelian, *Studiul Noului Testament, Curs pentru anul I de studiu, ediția a II-a revizuită și îmbunătățită*, Editura Alma Mater, Cluj-Napoca, 2005
- *
- BRECK, John, *Puterea Cuvântului în Biserica dreptmăritoare*, EIBMBOR, București, 1999,
- BRECK, John, *Sfânta Scriptură în Tradiția Bisericii*, Patmos, Cluj-Napoca, 2003
- COMAN, pr. prof. dr. Constantin, *Biblia în Biserică. Studii de ermeneutică biblică și eseuri pe teme biblice*, Ed. Bizantină, București 1997
- COMAN, pr. prof. dr. Constantin, *Erminia Duhului. Texte fundamentale pentru o ermeneutică biblică ortodoxă*, Ed. Bizantină, București, 2002
- COMAN, pr. prof. dr. Constantin, *Bibliografia biblică ortodoxă românească din sec. al XX-lea*, Ed. Bizantină, București, 2002 (format digital)
- COMAN, pr. prof. dr. Constantin, „Ermineutica biblică ortodoxă”, în *Ortodoxia* LV (2004) 3-4, pp. 26-48
- KITTEL, Gerhard, FRIEDRICH, Gerhard, *The Theological Dictionary of the New Testament*, Eerdmans, Grand Rapids, 1964
- MIHOC, pr. prof. dr. Vasile, „Actualitatea exegezei biblice a Părinților Bisericii”, în *Herausgegeben von James D. G. Dunn, Hans Klein, Ulrich Luz und Vasile Mihoc, Auslegung der Bibel* (WUNT 130), Tübingen: Mohr Siebeck, 2000, pp. 3-28
- MURG, Adrian, „The Patristic Dimension of the Eastern Orthodox Approach to the Bible”, în *Teologia (Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad. Facultatea de Teologie Ortodoxă)* XVI (2012) nr. 4, pp. 117-136
- PREDA, Constantin, „Introducere în critica textuală a Noului Testament”, în *Studii*

Teologice (2000), nr. 1-2, pp. 12-22

TODORAN, Pr. Conf. Dr. Simion, *Exegeza Sfintei Scripturi la Sfinții Părinți*, vol. I, Reîntregirea, Alba Iulia, 2000

TODORAN, Pr. Conf. Dr. Simion, *Studii biblice neotestamentare*, Reîntregirea, Alba Iulia, 2000

TOFANĂ, Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian – coordonator –, Pr. Drd. Silviu Ioan NEGRUȚIU, Pr. Drd. Dan Eliodor MOLDOVAN, Pr. Drd. Florin CODREA, Asit. Univ. Drd. Mirela MĂȚĂOANU, *Cercetarea nouetamentară românească – Ghid bibliographic*, Alma Mater, Cluj-Napoca, 2004

Evanghelia după Matei

ORIGEN, PG 13; IOAN HRISOSTOM, PG 57-58; TEODOR DE MOPSUESTIA, PG 66,705-715; CHIRIL AL ALEXANDRIEI, PG 72,365-474; TEOFILACT AL BULGARIEI, PG 123,144-488; EUTIMIE ZIGABENUL, PG 129,112-766

FERICITUL IERONIM, „Comentar la Evanghelia după Matei”, traducere de NEAGA, Pr. prof. dr. Nicolae, în *A.B. I* (1990), nr. 11-12, pp. 48-56; în *A.B. II* (1991), nr. 1-3, pp. 49-54; în *A.B. III* (1992), nr. 10-12, pp. 99-111; în *A.B. IV* (1993), nr. 4-6, pp. 77-82; nr. 7-9, pp. 97-104; nr. 10-12, pp. 85-94; în *A.B. V* (1994), nr. 1-3, pp. 106-112; nr. 10-12, pp. 117-122; și în *A.B. VI* (1995), nr. 1-3, pp. 83-88.

Sfântul IOAN GURĂ DE AUR, *Omilii la Matei*, Editura I.B.M. al B.O.R., București, 1994

Sfântul TEOFILACT Arhiepiscopul Bulgariei, *Tâlcuirea Sfintei Evanghelii de la Matei*, Editura Σοφία, București, 2002

*

ALLISON Jr., D.C., *Matthew* (ICC), 3 vol., T&T Clark, London / New York, 1988/1998

BĂLAJ, Sergiu-Vasile, *Tradiție și teologie în relatarea „Nașterii Mântuitorului” potrivit Evangheliei după Matei (1,18-2,23)*, Mega, Cluj-Napoca, 2014

FRANCE, R.T., *Matthew* (NICNT), Eerdmans, Grand Rapids, 2007

GHEORGHIU, Vasile, *Sfânta Evanghelie după Matei cu comentariu*, Cernăuți, 1925

HAGNER, Donald, *Matthew 1-13* (WBC 33A) / *14-28* (WBC 33A), Word, Dallas, 1993 / 1995

LUZ, Ulrich, *Das Evangelium nach Matthäus (Mt 1-7)* (EKK I/1) / *(Mt 8-17)* (EKK I/2) / *(Mt 18-28)* (EKK I/3), Benziger/Neukirchener, 1989/1990/1997.

LUZ, Ulrich, *Predica de pe Munte (Matei 5-7)*, Renașterea, Cluj-Napoca, 2011

NOLLAND, John, *The Gospel of Matthew* (NIGTC), Eerdmans, Grand Rapids, 2005

SCHNACKENBURG, Rudolf, *Matthäusevangelium (1,1-16,20)* (1/1) / *(16,21-28,20)* (1/2), Echter Würzburg, 1985/1987

TOFANĂ, Stelian, *Introducere în studiul Noului Testament, Evangheliile după Matei și Marcu, Documentul „Quelle”, Volumul II*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002

*

BĂNESCU, preot dr. Marcu, „Funcția metaforei în Predica de pe Munte (I)”, în *M.B. XXXIV* (1984), nr. 11-12, pp. 679-691; (II), în *M.B. XXXV* (1985), nr. 1-2, pp. 15-23.

MIHOC, pr. prof. dr. Vasile, „Aspecte ale spiritualității comunității mateene în lumina textelor și a trăsăturilor specifice primei Evanghelii”, în *R.T. VI* [78] (1996), nr. 3-4, p. 322

PIETREANU, mgrd. V., „Mesianitatea Mântuitorului în Evanghelia după Matei”, în *S.T. IX* (1957), nr. 1-2, pp. 104-124.

- TILEA, pr. dr. Gheorghe, „Predica de pe Munte (probleme morale)”, în *G.B.* XIX (1960), nr. 5-6, pp. 429-446.
- TOFANĂ, pr. Stelian, „Problema datării și compunerii Evangheliei după Matei, între tradiție și critica modernă”, în *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă 1998-2000*, vol. 5, Cluj-Napoca, 2000, pp. 35-41.
- TOFANĂ, pr. Stelian, „S-a îndoit Ioan Botezătorul de mesianitatea lui Iisus? Repere exegetice”, în *Studia Theologia Orthodoxa Universitatis* (2001) nr. 1-2, pp. 86-91.
- VERZAN, preot prof. Sabin, „Predica de pe munte, izvor de învățături pentru viața creștină”, în *G.B.* XVII (1958), nr. 1-2, pp. 78-97.

Evanghelia după Marcu

TEOFILACT AL BULGARIEI, PG 123,488-681; EUTIMIE ZIGABENUL, PG 129,766-852
Sfântul TEOFILACT Arhiepiscopul Bulgariei, *Tâlcuirea Sfintei Evanghelii de la Marcu*, Editura Σοφία, București, 2002

*

FRANCE, R. T., *The Gospel of Mark* (NIGTC), Eerdmans, Grand Rapids, 2002
GNILKA, Joachim, *Das Evangelium nach Markus* (EKK), Benziger/Neukirchener, 2010
LANE, William L., *The Gospel of Mark* (NICNT), Eerdmans, Grand Rapids, 1974
STEIN, Robert H., *Mark* (BECNT), Baker Academic, Grand Rapids, 2008
TOFANĂ, Stelian, *Introducere în studiul Noului Testament, Evangheliile după Matei și Marcu, Documentul „Quelle”*, Volumul II, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002

*

COMAN, pr. dr. Constantin, „Istorie și dezvoltare în Evanghelia după Marcu”, în *S.T.* LI (1999), nr. 3-4, pp. 14-23.

NEGOIȚĂ, pr. prof. Atanasie, „S-a descoperit manuscrisul Evangheliei după Marcu?”, în *S.T.* XXVI (1974), nr. 3-4, pp. 172-175.

TODORAN, Simion, „Evanghelia după Sf. Marcu. Introducere și comentariu”, în *Credința Ortodoxă VII* (2002), nr. 1, pp. 123-145

TOFANĂ, pr. Stelian, „Mesianitatea lui Iisus și secretul mesianic, coordonată teologică a Evangheliei după Marcu”, *Revista Teologică* (2000), nr. 2, p. 33.

Evanghelia după Luca

ORIGEN, PG 13,1799-1901; IOAN HRISOSTOM, PG 57-58; CHIRIL AL ALEXANDRIEI, PG 72,475-850; EUSEBIU AL CEZAREIL, PG 24,529-606; TEOFILACT AL BULGARIEI, PG 123,683-1126; EUTIMIE ZIGABENUL, PG 129,853-1106
Sfântul IOAN GURĂ DE AUR, „Cuvântul al V-lea în legătură cu parabola despre Lazăr și bogatul nemilostiv, traducere pr. Dumitru Fecioru”, în *M.O.* XXVIII (1977), NR. 4-6, pp. 422-429
Sfântul IOAN GURĂ DE AUR, „Cuvântul al VII-lea la parabola despre Lazăr și bogatul nemilostiv”, traducere pr. Dumitru Fecioru, în *M.O.* XXVIII (1977), nr. 7-9, pp. 562-570.
ZIGABEN, Eftimie, *Tâlcuire la Evanghelia după Luca*, Editura Σοφία, București, 2006

*

BOCK, Darrell L., *Luke* (BECNT), Baker Academic, Grand Rapids, 1994
BOVON, Francois, *Das Evangelium nach Lukas* (1,1-9,50) / (9,51-14,35) / (15,1-19,27) / (19,28-24,53) (EKK), Benziger/Neukirchener, 1989 / 1996 / 2001 / 2009

- HENDRIKSEN, William, *Comentariu la Noul Testament, Evanghelia după Matei*, Editura Reformatio, Oradea, 2006
- KARAVIDOPOULOS, Ioannis, *Evanghelia după Marcu*, Editura Bizantină, București, 2005
- MARSHALL, I. Howard, *The Gospel of Luke (NIGTC)*, Eerdmans, Grand Rapids, 1978
- MOLDOVAN, Alexandru, *Evanghelia copilăriei lui Iisus (Luca 1-2). Exegeză și teologie*, Mega, Cluj-Napoca, 2011
- MURG, pr. prof. dr. Adrian, *Soteriologia scrierilor lucanice*, Ed. Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2011.
- TOFANĂ, Stelian, *Introducere în studiul Noului Testament, Evangheliile după Luca și Ioan, Problema Sinoptică, Volumul III*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002

*

- ACHTEMEIER, P. J., „The Lukan Perspective on the Miracles of Jesus. A Preliminary Sketch”, *JBL* 94 (1975), pp. 547-562.
- DINU, pr. prof. M., „Chipul Maicii Domnului în Evanghelia Sf. Luca”, în *G.B.* XVIII (1959), nr. 3-4, pp. 234-245
- KLEIN, prof. dr. Hans, „Ce fel de oameni sunt discipolii lui Iisus? Consemnări la citirea textului Luca 9,1-50”, în *A.B.* VIII (1997), nr. 7-9, pp. 61-68
- MARCU, pr. prof. dr. Grigorie, „Părți proprii Sfântului Luca în textul introductiv al Evangheliei a treia”, în *M.A.* XII (1967), nr. 1-3, pp. 8-42
- MARCU, pr. prof. Grigorie, „Elemente de istorie antică profană în scrierile Sfântului Evanghelist Luca”, în *O.* XIII (1961), nr. 3, pp. 331-368
- MELNICIUC-PUICĂ, pr. lect. dr. Ilie, „Imne creștine în Evanghelia după Luca”, *Analele Științifice Iași* (2004) pp. 73-88
- MIHOC, pr. dr. Vasile, „Fiului Omului după Noul Testament”, în *Studii Teologice* XXV (1973), nr. 1-2, pp. 33-44
- MURG, asist. Adrian, „Iisus Hristos Mântuitorul în Evanghelia după Luca”, în *T.* VII (2003), nr. 2, pp. 61-86
- MURG, pr. lect. drd. Adrian, „Planul lui Dumnezeu în scrierile Sfântului Evanghelist Luca”, în *T.* IX (2005), nr. 2, pp. 99-124
- MURG, pr. lect. drd. Adrian, „Confruntarea dintre Iisus Hristos și Satana în Sfânta Evanghelie după Luca”, în *T.* X (2006), nr. 2, pp. 125-150
- NICOLAESCU, diac. prof. N. I., „Actualitatea parabolilor istorisite în Evanghelia după Sfântul Luca”, în *S.T.* IV (1952), nr. 5-6, pp. 273-292
- ONIȘOR, pr. drd. Remus, „Istorie sfântă și teologie în Luca 1-2”, în *M.A.* XXXV (1990), nr. 4, p. 21
- STAMATOIU, pr. conf. dr. Dionisie, „Valoarea istorică și documentară a scrierilor Sfântului Evanghelist Luca”, în *M.O.* LIII (2002), nr. 5-8, pp. 12-39
- STĂNILOAE, pr. prof. D., „Maica Domnului în prologul Evangheliei de la Luca”, în *O.* XLII (1980), nr. 3, pp. 443-453
- TOFANĂ, Stelian, „Euharistia în arătarea lui Hristos la Emaus (Luca 24, 13-35). Repere exegetice și teologice”, *Ortodoxia* LIII (ianuarie-iunie 2002), nr. 1-2, pp. 14-24

Evanghelia după Ioan

IOAN HRISOSTOM, PG 59; CHIRIL AL ALEXANDRIEI, PG 73-74; TEOFILACT AL BULGARIEI, PG 123,1128-1348; EUTIMIE ZIGABENUL, PG 129,1105-1502

- Sfântul CHIRIL al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan, Scrieri, partea a patra*, Editura I.B.M. al B.O.R., București, 2000
- Sfântul IOAN GURĂ DE AUR, *Comentar la Evanghelia de la Ioan*, Editura Pelerinul Român, Oradea, 2003
- Sfântul TEOFILACT Arhiepiscopul Bulgariei, *Comentar la Evanghelia de la Ioan*, Editura Pelerinul Român, Oradea, 1998

*

- BARRETT, C. K., *The Gospel According to St. John. An Introduction with Commentary and Notes on the Greek Text*, The Westminster Press, Philadelphia, 1978
- BROWN, Raymond E., *The Gospel According to John (i-xii)*, Introduction, translation, and notes by Raymond E. Brown (The Anchor Bible), Doubleday & Company, New York, 1966.
- BROWN, Raymond E., *The Gospel According to John (xiii-xxi)*, Introduction, translation, and notes by Raymond E. Brown, The Anchor Bible, Doubleday & Company, New York, 1970.
- HENDRIKSEN, William, *John, Exposition of the Gospel According to John (NTC)*, Volume I, Baker Academic Libraries, Grand Rapids, Michigan, 2007
- KEENER, C. S., *The Gospel of John: A Commentary*, 2 vol., Hendrickson, Peabody, 2003
- KÖSTENBERGER, A. *John (BECNT)*, Baker, Grand Rapids, 2004
- MIHOC, Vasile, *Sfânta Evanghelie de la Ioan, introducere și comentariu*, Vol. I, Editura Teofania, Sibiu, 2003
- NEGRUȚIU, Ioan-Silviu, *Minunile săvârșite de Iisus Hristos – o perspectivă exegetică și sacramentală*, Ed. University Press, Târgu-Mureș, 2012
- SCHNACKENBURG, R., *Das Johannesevangelium*, Würzburg, 1971
- SCRIMA, André, *Comentariu integral la Evanghelia după Ioan*, Editura Humanitas, București, 2008
- TOFANĂ, Stelian, *Simbolism și sacramentalitate în Evanghelia a IV-a*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003
- ZEVINI, G., *Commentaire spirituel de L'Évangile de Jean*, Vol. 1-2, Médiaspaul, Paris, 1995/1996

*

- AGURIDES, prof. dr. Savas, „Petru și Ioan în Evanghelia a patra”, în *M.B.* XVII (1967), nr. 7-9, pp. 467-472
- BENEA, Olimpiu N., „Rugăciunea lui Iisus pentru lume” în contextul distincției dintre αἰτέω și ἐρωτάω (In 14-17)”, în *Anuarul Uniunii Bibliștilor din România* 8 (2014), pp. 67-87
- GHEORGHIU, Vasile, „Cuvântarea Domnului Iisus Hristos din Sinagoga din Capernaum (Ioan 6,22-59)”, în *M.B.* IX (1959), nr. 9-10, pp. 18-56
- GHEORGHIU, Vasile, „Prologul Evangheliei lui Ioan (1,1-18)”, în *M.B.* VII (1957), nr. 4-6, pp. 4-33
- MARCU, Grigorie, „Întâlnirea de la Cana Galileei”, în *S.T.* XIII (1961), nr. 1-2, pp. 32-40
- MIHOC, pr. dr. Vasile, „Samaritenii”, în *Mitropolia Ardealului* XXV (1980), nr. 7-9, pp. 625-632
- MIHOC, pr. dr. Vasile, „Lucrarea Duhului Sfânt în Biserică”, în *Mitropolia Ardealului* XXVII (1982), nr. 4-6, pp. 316-329

- PREDA, Constantin, „Învierea Domnului după Evanghelia Sfântului Ioan (Faptele care au avut loc la mormânt; Ioan 20,1-29, 30-31)”, în *M.O.* LIII (2002), nr. 5-8, pp. 40-66
- PREDA, Constantin, „Patimile și Moartea Mântuitorului după Evanghelia Sfântului Ioan (In.18,1-19,42)”, în *M.O.* LIV (2003), nr. 1-4, pp. 53-59
- TOFANĂ, Stelian, „Hristologie, sacramentalitate și mariologie în Evanghelia a IV-a cu specială privire la „episodul Cana” (In. 2, 1-11)”, în *Studia Theologia Orthodoxa Universitatis* (1999), nr. 1-2, pp. 85-104.
- TOFANĂ, Stelian, „Iisus - Profet în mărturia contemporanilor Săi - O perspectivă teologică a Evangheliei a IV-a”, *Studia Theologia Orthodoxa Universitatis* (2009) nr. 1, pp. 65-79
- TOFANĂ, Stelian, „Jesus appearance to the ten disciples and its theological dimension (John 20:19 -23) - An Orthodox exegetical perspective”, *Studia Theologia Orthodoxa Universitatis* (2007) nr. 2, pp. 13-24
- TOFANĂ, Stelian, „Problema „Ucenicului iubit” între teze și antiteze. Soluții ale paternității Evangheliei a IV-a”, în *Studia Theologia Orthodoxa Universitatis* (2002), nr. 2, pp. 19-34

Faptele Apostolilor

ORIGEN, PG 14,829-832; DIDIN CEL ORB, PG 39,1653-1678; IOAN HRISOSTOM, PG 60,13-384; CHIRIL AL ALEXANDRIEI, PG 74,757-774; ICUMENIU, PG 118,29-308; TEOFILACT AL BULGARIEI, PG 125,483-1132

Sfântul TEOFILACT AL BULGARIEI, *Tâlcuire la Faptele Apostolilor*, Ed. Sofia / Cartea Ortodoxă, București / Alexandria, 2007

*

- BRUCE, F. F. *The Book of the Acts* (NICNT), Eerdmans, Grand Rapids, 1988
- FITZMYER, J. A. *The Acts of the Apostles* (AB), Doubleday, New York, 1998
- REDNIC, Georgel, *Harismele în biserica primară. O perspectivă paulină*, Alma Mater, Cluj-Napoca, 2010
- MARSHALL, I. H., *The Acts of the Apostles* (TNTC, rev.), Eerdmans, Grand Rapids, 1980.
- MOISESCU, Iustin, *Ierarhia bisericească în epoca apostolică*, Craiova, 1955
- PESCH, Rudolf, *Die Apostelgeschichte* (EKK), Patmos Verlag, 2012
- PREDA, Constantin, *Credința și viața Bisericii Primare. O analiză a Faptelor Apostolilor*, Ed. I.B.M. al B.O.R., București, 2002

*

- CORBU, ierom. Agapie, „Prolegomene pentru o lectură teologică a cuvântării Sfântului Petru la Cincizecime”, în *A.B.* X (1999), nr. 4-6, pp. 6-12
- MIHOC, pr. dr. Vasile, „Decretul apostolic și valoarea istorică a cărții Faptele Apostolilor”, în *M.A.* XXXIV (1989), nr. 2, p. 20-39
- MIRCEA, pr. mgrd. I., „Organizarea Bisericii și viața primilor creștini, după Faptele Apostolilor”, în *S.T.* VII (1955), nr. 1-2, pp. 64-92.
- ONIȘOR, pr. drd. Remus, „Preoția în lumina cuvântării Sfântului Apostol Pavel către preoții din Efes (Fapte 20, 17-35)”, în *S.T.* XLI (1989), nr. 3, pp. 11-25.
- PREDA, Constantin, „Doctrina și practica Botezului după Faptele Apostolilor”, *Orthodoxia* (1997), nr. 3-4, pp. 36-65
- PREDA, Constantin, *Apostolatul celor doisprezece și relația sa cu cel paulin potrivit Faptelor Apostolilor*, în *S.T.* XLIX (1997), nr. 3-4, pp. 31-54.

- PREDA, Constantin, „Frângerea pâinii la Troa și învierea lui Eutihie”, în *S.T. LI* (1999), nr. 1-2, pp. 117-131
- PREDA, drd. Constantin, „Sinodul Apostolic de la Ierusalim. Un model de a hotărî în Biserică (FA 15,1-35)”, în *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă București*, IV (2004), pp. 323-341.
- TOFANĂ, Stelian, „The Apostle Paul’s Discourse in Areopagus or the First Confrontation between the heathen Philosophy and the Word of God in the European World”, *Sacra Scripta – Review of the Center for Biblical Studies* (2005) 1-2, pp. 83-100.
- TOFANĂ, Stelian, „«Work with the hands to help the weak!» A Pauline Imperative addressed to the Church leaders (οἱ πρεσβύτεροι) in Miletus (Acts 20,17-35)”, în *The Bible and Economics*, JATEPress, Szeged, 2014, pp. 379-393

Epistole pauline

- IOAN HRISOSTOM – Romani, PG 60; 1-2 Corinteni, PG 61,321-368; Galateni, PG 61,611-682; Efeseni, PG 62,9-117; Filipeni, PG 62,177-299; Coloseni, PG 62,299-392, 1-2 Tesaloniceni, PG 62,91-467.467-501; 1-2 Timotei și Tit, PG 62,501-700; Filimon, PG 62,701-720
- Sfântul IOAN GURA DE AUR, *Comentariile sau explicarea Epistolei către Romani*, Atelierele Grafice SOCEC, București, 1906 –
- Sfântul IOAN GURA DE AUR, *Comentariile sau explicarea Epistolei I către Corinteni*, Atelierele Grafice SOCEC, București, 1908 –
- Sfântul IOAN GURA DE AUR, *Comentariile sau explicarea Epistolei II către Corinteni*, Atelierele Grafice SOCEC, București, 1910
- Sfântul IOAN GURA DE AUR, *Comentariile sau explicarea Epistolei către Galateni*, Tipografia Dacia, Iași, 1901 –
- Sfântul IOAN GURA DE AUR, *Comentariile sau explicarea Epistolei către Efeseni*, Tipografia Dacia, Iași, 1902 –
- Sfântul IOAN GURA DE AUR, *Comentariile sau explicarea Epistolei către Filipeni*, Atelierele Grafice SOCEC, București, 1903 –
- Sfântul IOAN GURA DE AUR, *Comentariile sau explicarea Epistolei către Coloseni, 1 și 2 Tesaloniceni*, Atelierele Grafice SOCEC, București, 1905 –
- Sfântul IOAN GURA DE AUR, *Comentariile sau explicarea la Epistolele pastorale: 1-2 Timotei, Tit și către Filimon*, Atelierele Grafice SOCEC, București, 1911 –
- Sfântul IOAN GURA DE AUR, „Comentariul la Epistola 1 Corinteni: Introducere și Omilia a I-a”, traducere de pr. prof. univ. dr. Constantin COMAN, în *ST* seria a III-a, I (2001), pp. 45-56
- TEODORET al Cyrului, „Explicarea celor patrusprezece epistole ale Sf. Apostol Pavel”, traducere de pr. Olimp N. Căciulă, în *G.B. XIV* (1955), nr. 5-6, pp. 304-311

*

- BARNETT, P., *The Second Epistle to the Corinthians* (NICNT, rev.), Eerdmans, Grand Rapids, 1997
- BEALE, G. K., *1-2 Thessalonians* (NTC), InterVarsity, Downers Grove, 2003
- BEST, E., *A Critical and Exegetical Commentary on Ephesians* (ICC, rev.), T & T Clark, Edinburgh, 1998
- BETZ, H.-D., *Galatians* (Hermeneia), Fortress, Philadelphia 1979

- BRUCE, F. F., *I and II Thessalonians* (WBC), Word Books, Waco, 1982
- BRUCE, F. F., *The Epistle to the Galatians* (NIGTC), Eerdmans, Grand Rapids, 1982
- BRUCE, F. F., *The Epistles to the Colossians, to Philemon, and to the Ephesians* (NICNT, rev.), Eerdmans, Grand Rapids, 1984
- COLLINS, R. F., *First Corinthians* (SP), Liturgical, Collegeville, 1999
- COMAN, pr. prof. dr. Constantin, Η Εκκλησιά των Ποιμαντικών Επιστολών, Atena, 1983; publicată în traducere sub titlul: *Biserica în epoca Epistolelor Pastorale*
- DUNN, J. D. G., *Romans* (WBC), 2 vols., Word, Dallas, 1988
- DUNN, J. D. G., *The Epistles to the Colossians and to Philemon* (NIGTC), Eerdmans, Grand Rapids, 1996
- FEE, G. D., *Paul's Letter to the Philippians* (NICNT, rev.), Eerdmans, Grand Rapids, 1995
- FEE, G. D., *The First Epistle to the Corinthians* (NICNT, rev.), Eerdmans, Grand Rapids, 1987
- FITZMYER, J. A., *Romans* (AB), Doubleday, New York, 1993
- FITZMYER, J. A., *The Letter to Philemon* (AB), Doubleday, New York, 2000
- HOEHNER, H., *Ephesians: An Exegetical Commentary*, Baker, Grand Rapids, 2002
- HOLTZ, Traugott, *Der 1. Brief an die Thessalonicher* (EKK), Neukirchener Verlag, 1986
- KEENER, C. S., *1- 2 Corinthians* (NCBC), Cambridge University Press, Cambridge, 2005
- KNIGHT, G. W., III. *The Pastoral Epistles* (NIGTC), Eerdmans, Grand Rapids, 1992
- LINCOLN, A. T., *Ephesians* (WBC), Word, Dallas, 1990
- LONGENECKER, R. N., *Galatians* (WBC), Word, Dallas, 1990
- MARSHALL, I. H. with P. H. TOWNER, *A Critical and Exegetical Commentary on the Pastoral Epistles* (ICC, rev.), T. & T. Clark, Edinburgh, 1999
- MARTIN, R. P., *2 Corinthians* (WBC), Word, Waco, 1986
- MOO, D. J., *The Epistle to the Romans* (NICNT, rev.), Eerdmans, Grand Rapids, 1996
- MOUNCE, W. D., *Pastoral Epistles* (WBC), Nelson, Nashville, 2000
- O'BRIEN, P. T., *Colossians, Philemon* (WBC), Word, Waco, 1982
- O'BRIEN, P. T., *The Epistle to the Philippians* (NIGTC), Eerdmans, Grand Rapids, 1991
- ROLOFF, Jürgen, *Der 1. Brief an Timotheus* (EKK), Neukirchener Verlag, 1989
- SCHNACKENBURG Rudolf, *Der Brief an die Epheser* (EKK), Neukirchener Verlag, 1982
- SCHNACKENBURG, Rudolf / SCHWEIZER, Eduard, *Der Brief an die Epheser / Der Brief an die Kolosser* (EKK X / XII), Neukirchener Verlag / Benziger / Patmos, 2013
- SCHRAGE, Wolfgang, *Der 1 Brief an die Korinther* (1,1-6,11 / 6,12-11,16 / 11,17-14,40 / 15,1-16,24) (EKK), Neukirchener Verlag / Benziger / Patmos, 1991/1995/1998/2001
- SILVA, M., *Philippians* (BECNT), Baker, Grand Rapids, 2005
- STUHLMACHER, Peter, *Der Brief an Philemon* (EKK), Neukirchener Verlag, 1975
- THISELTON, A. C., *First Corinthians: A Shorter Exegetical and Pastoral Commentary*, Eerdmans, Grand Rapids, 2006
- TOWNER, P. H., *The Letters to Timothy and Titus* (NICNT), Eerdmans, Grand Rapids, 2006
- WITHERINGTON, B. III., *1 and 2 Thessalonians: A Socio-Rhetorical Commentary*, Eerdmans, Grand Rapids, 2006
- WOLTER, Michael, *Der Brief an die Römer 1-8* (EKK), Neukirchener Verlag / Benziger / Patmos, 2014

*

- ARION, Leon Gh., „Concepția paulină despre Biserică, cu specială privire la Epistola către Efeseni”, în *Studii Teologice* VII (1965), nr. 7-8, pp. 402-417
- BENEA, Olimpiu N., „Cruce și Jertfă în Epistola către Coloseni. O perspectivă a teologiei patristice și românești contemporane” în Pr. Prof. Univ. Dr. Alexandru MORARU și Drd. Paula BUD (coord.), *Crucea – Semn, simbol și putere, Renașterea*, Cluj-Napoca, 2008, pp. 105-122
- BENEA, Olimpiu N., „Paternitatea paulină a Bisericii din Colose – repere și dileme în isagogia modernă” în *Analele Științifice ale Facultății de Teologie Ortodoxă. Tomul XIII (2009-2011)*, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 2012, pp. 181-200
- CIOBANU, pr. Mihai V., „Epistola către Filimon. Introducere și comentariu”, în *M.M.S. XXXV* (1959), nr. 5-6, pp. 283-298.
- COMAN, pr. dr. Constantin, „Sf. Ev. Luca, autorul Epistolelor Pastorale – o ipoteză”, în *BOR CXVI* (1998) 7-12, pp. 360-370
- COMAN, pr. dr. Constantin, „Antropologia paulină – dihotomism sau trihotomism”, în *O. L* (1999), nr. 1-2, pp. 26-39.
- COMAN, pr. dr. Constantin, „Libertatea și limitele ei în teologia paulină”, în *Vestitorul Ortodoxiei IX* (1997) 173, pp. 1-4
- CONSTANTIN, pr. Gheorghe I., „Harismele după Epistolele Sfântului Apostol Pavel”, în *S.T. XXV* (1973), nr. 1-2, pp. 21-32.
- CORBU, ierom. Agapie, „Cuvântul înțelepciunii și cuvântul cunoștinței (I Cor. 12.8). Despre teologia discursivă și cunoașterea duhovnicească”, în *A.B. XI* (2000), nr. 4-6, pp. 21-30.
- GHEORGHE, pr. Constantin, „Judaism și elenism în epistolele Sfântului Apostol Pavel”, în *S.T. XXV* (1973), nr. 9-10, pp. 648-662.
- MARCU, pr. prof. dr. Grigorie T., „Problema unității creștine în lumina Epistolelor pauline”, în *S.T. XVII* (1965), nr. 5-6, pp. 275-285.
- MARCU, pr. prof. dr. Grigorie, „Însemnătatea Epistolei Sfântului Apostol Pavel către Tit”, în *M.A. XIII* (1968), nr. 4-6, pp. 272-277.
- MARCU, T. Grigorie, „Un document inspirat de mărinimie creștinească (Epistola către Filimon)”, în *M.A. II* (1957), nr. 5-8, pp. 412-428.
- MIHOC, Daniel, „Aspects of Ecclesiology in the Letter to the Ephesians according to St. John Chrysostom”, în *Sacra Scripta*, VI (2008) nr. 2, 182-199.
- MIHOC, pr. dr. Vasile, „Sacerdoțiul după Noul Testament”, în *Mitropolia Ardealului XIX* (1974), nr. 4-6, pp. 250-262
- MIHOC, pr. dr. Vasile, „Unitatea creștinilor întru Hristos și Biserica potrivit Epistolei către Efeseni”, în *Mitropolia Ardealului XXI* (1976), nr. 1-3, pp. 104-113
- MIHOC, pr. dr. Vasile, „Ecleziologia Noului Testament”, în *Studii Teologice XXIX* (1977), nr. 3-4, pp. 233-248
- MIHOC, pr. asist. dr. Vasile, „Epistola Sfântului Pavel către Galateni – introducere, traducere și comentariu (teza de doctorat)”, în *Studii Teologice, XXXV* (1983), nr. 3-4, pp. 161-298, și nr. 5-6, pp. 329-463, și în volum: București, 1983, 278 p.
- MIHOC, pr. prof. dr. Vasile, „Imnul hristologic al Epistolei către Filipeni în contextul său (Fil. 1,27-2,18)”, în vol. *Per me il vivere e Cristo (Filippesi 1,1-3,21)* (Serie Monografica di „Benedictina”, Sezione Biblico-Ecumenica, 14), Roma, 2001, pp. 89-136

- MIRCEA, Ioan, „Explicare la textul chenotic din Filipeni 2,5-8”, în *Studii Teologice* XXXIV (1982), nr. 3-4, pp. 159-166
- MORARU, drd. Eugen, „Adam cel vechi și Adam cel Nou — Iisus Hristos în epistolele pauline”, în *M.A.* XXIX (1984), nr. 3-4, pp. 175-185
- NEAGA, dr. N., „Atitudinea Sfântului Apostol Pavel față de Vechiul Testament”, în *M.A.* XII (1967), nr. 8-9, pp. 633-638.
- NICOLAESCU, diac. prof. N. I., „Actualitatea Epistolei I-a către Corinteni (I)”, în *S.T.* III (1951), nr. 1-2, pp. 61-99; și (II), nr. 3-4, pp. 167-213.
- NICOLAESCU, prof. diac. Nicolae, „Ideile dogmatice și misionare ale epistolei către Coloseni”, în *M.O.* V (1954), nr. 4-6, pp. 152-161.
- ONIȘOR, pr. drd. Remus, „Unitatea și integritatea creației în scrierile Sfântului Apostol Pavel”, în *S.T.* XLI (1989), nr. 4, pp. 37-52.
- PREDA, drd. Constantin, „Rom.3,10-18; Apelul la autoritatea Sfintei Scripturi și rolul acesteia în argumentația paulină din Rom. 1-4”, în *S.T.* LII (2000), nr. 1-2, pp. 100-115.
- SÂRBU, pr. prof. Gheorghe, „Epistola a II-a a Sfântului Apostol Pavel către Timotei, teză de doctorat (I)”, în *S.T.* XXXVIII (1986), nr. 2, pp. 39-91; (II), nr. 3, pp. 11-51; (III), nr. 4, pp. 21-65; (IV), nr. 5, pp. 11-83; și (V), nr. 6, pp. 15-83.
- SÎRBU, mgrd. Gheorghe, „A existat o Epistolă a Sfântului Apostol Pavel către Laodiceeni?”, în *O.* XII (1960), nr. 3, pp. 405-431.
- STAMATOIU, Dionisie, „Epistola a II-a către Tesaloniceni introducere, traducere și comentariu, teologia și actualitatea epistolei”, în *Teologie și Viață* V [LXXI] (1995), nr. 4-6, pp. 1-205
- STANCOVICI, pr. lector Costel, „Caracterul și destinația Epistolelor pastorale”, în *O.* LIII (2002), nr. 1-2, pp. 130-136.
- TARAZI, drd. Nadim, „«Pace celor de departe și pace celor de aproape» (după Efeseni 2, 11-22)”, în *O.* XXV (1973), nr. 1, pp. 114-121.
- TARAZI, drd. Nadim, „Învățătura despre Sfânta Cruce în teologia paulină”, în *O.* XXVI (1974), nr. 1, pp. 179-184.
- TARAZI, drd. Nadim, „Relația dintre Botez și Înviere în viața credinciosului după Epistola către Romani”, în *S.T.* XVI (1974), nr. 1-2, pp. 60-65.
- TODORAN, Simion, „Eshatologia paulină”, în *Îndrumător Pastoral*, Alba Iulia, XI (1987), pp. 17-25
- TODORAN, Simion, „Epistola către Romani a Sfântului Apostol Pavel. Studiu introductiv”, în *Credința Ortodoxă* I (1996), nr. 3, pp. 20-35
- TODORAN, Simion, „Pnevmatologia paulină”, în *Anales Universitatis Apulensis, Series Theologica*, Alba Iulia (2004), nr. 4, pp. 1-14
- TOFANĂ, Stelian, „Componentele și exigențele misiunii Bisericii, după Epistolele Pastorale”, în vol. *Misiunea Bisericii în Sfânta Scriptură și în istorie*, Ed. LIMES, Cluj-Napoca, 2006, pp. 88-97
- TOFANĂ, Stelian, „Harisma «vorbirii în limbi» mai este prezentă încă în Biserica? O perspectivă paulină”, *Studia Theologia Orthodoxa Universitatis* (2011) 1, pp.15-33
- TOFANĂ, Stelian, „Întruparea Mântuitorului Iisus Hristos și implicațiile ei antropologice și cosmice, în viziunea Sf. Apostol Pavel (Gal. 4, 4-7; Rom. 8, 19-22)”, în *Studia Theologia Orthodoxa Universitatis* (1996) 1-2, pp. 37-52.
- TUDOR, pr. drd. Alexandru I., „Tradiția în epistolele pauline”, în *O.* XXIV (1972), nr. 4, pp. 557-568.

- VERZAN, pr. Sabin, „Epistola a I-a către Timotei a Sfântului Apostol Pavel. Introducere, traducere și comentariu, teză de doctorat” (I), în *S.T.* XL (1988), nr. 2, pp. 9-122; (II), nr. 3, pp. 10-101; (III), nr. 4, pp. 10-117; (IV), nr. 5, pp. 14-85; (V), nr. 6, pp. 30-108; (VI), în *S.T.* XLI (1989), nr. 1, pp. 25-105; și (VII), nr. 2, pp. 30-78.
- VERZAN, Sabin, „Cârmuirea Bisericii în Epoca apostolică”, în *Studii Teologice* VII (1955), nr. 5-6, pp. 337-352
- VILD, pr. drd. Marian, „«Charis» în concepția Sfântului Apostol Pavel”, în *R.T.* XIII [85] (2003), nr. 3, pp. 19-39.
- VIZITIU, Mihai, „Lucrarea și darurile Sf. Duh după Epistolele I și II Corinteni”, în *T.V.* I (1991) nr. 9-12, pp. 144-159.
- ZAMFIR, ierom. drd. Modest, *Eclesiologia paulină reflectată în comentariul Sfântului Ioan Gură de Aur la Epistola către Efeseni*, în *O.* XLIV (1982), nr. 4, pp. 492-503.

Epistola către Evrei

- IOAN HRISOSTOM, PG 63,9-236 și PG 64,479-492; TEODOR DE MOPSUESTIA, PG 66,951-968; CHIRIL AL ALEXANDRIEI, PG 74,953-1006; TEODORET DE CIR, PG 82,673-786; IOAN DAMASCHINUL, PG 95,929-998; ICUMENIU, PG 119,271-452; TEOFILACT AL BULGARIEI, PG 125,185-404
- Sfântul IOAN GURA DE AUR, *Comentariu la Epistola către Evrei*, Tipografia Cărilor Bisericești, București, 1923

*

- BRUCE, F. F., *The Epistle to the Hebrews* (NICNT), Eerdmans, Grand Rapids, 1990
- GRÄSSER, Erich, *Hebräer 1-6 / 7,1-10,18 / 10,19-13,25* (EKK), Neukirchener Verlag, 1990/1993/1997
- HUGHES, P. E., *A Commentary on the Epistle to the Hebrews*, G.R.: Eerdmans, 1977.
- TOFANĂ, Stelian, *Iisus Hristos, Arhiereu veșnic, după Epistola către Evrei*, Cluj-Napoca, 2000

*

- MIHOC, pr. asist. V., „Iisus Hristos, arhiereu, după Epistola către Evrei”, în *O.* XLV (1983), nr. 2, pp. 176-199
- STAMATOIU, pr. prof. Dionisie, „Iisus Hristos, Marele Arhiereu, după Epistola către Evrei”, în *G.B.* XXXVIII (1979), nr. 1-2, pp. 77-88
- ȘUPARSCI, arhim. M., „Superioritatea preoției Noului Testament față de preoția Vechiului Testament, după Epistola către Evrei”, în *S.T.* VIII (1956), nr. 5-6, pp. 288-302
- TOFANĂ, pr. lect. dr. Stelian, „Autorul epistolei către Evrei, o enigmă a Noului Testament?”, în *Theologia* - Arad (1996), pp. 53-70

Epistole sobornicești:

Iacov

- CLEMENT ALEXANDRINUL, PG 9. DIDIM CEL ORB, PG 39, 1049-1054. SF. IOAN GURĂ DE AUR, PG 64, 1039-1052. SF. CHIRIL AL ALEXANDRIEI, PG 74, 1007-1012. ICUMENIU, PG 119, 455-510. SF. TEOFILACT, PG 125, 1131-1190.

*

- ADAMSON, J. B., *James, The Man and His Message*, Eerdmans, Grand Rapids, 1989.
- AGOURIDIS, Savvas, *Υπόμνημα εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγίου Ἰακώβου*, Atena, 1956.

- BAUCKHAM, Richard, *James* (New Testament Readings), Routledge, London, 1999.
- CHAIINE, J., *L'Épître de saint Jacques* (EB), Gabalda, Paris, 1927.
- DAVIDS, P. H., *The Epistle of James* (NIGTC), Eerdmans, Grand Rapids, 1982
- GHEORGHIU, Vasile, *Der Jakobus Brief untersucht und erklärt*, Cernăuți, 1899.
- HARTIN, P. J., *James* (SP), Liturgical, Collegeville, 2003
- MOO, D. J., *The Letter of James* (PNTC), Eerdmans, Grand Rapids, 2000
- RUSCHE, H., *L'Épître de saint Jacques*, trad. în lb. franceză de J. F. Cleret, Le Puy, Mappus, 1967.
- SELWYN, E. G., *The First Epistle of St Peter*, London, 1952.
- TODORAN, Simion, *Epistola Sfântului Iacov. Introducere, traducere și comentariu*, București, 1997.
- VOUGA, François, *L'Épître de saint Jacques* (CNT 13a), Labor et Fides, Genève, 1984.
- WARD, Ronald. A., *James*, în *NBC*, 1222-1235.

*

- CANTINAT, J., „L'Épître de saint Jacques”, în A. ROBERT și A. FEUILLET, , *Introduction à la Bible*, tome II: *Nouveau Testament*, Desclée et Cie, Tournai, 1959, 559-576.
- DRĂGUȘIN, pr. Valeriu, „Eshatologia în Epistolele sobornicești”, în *O. XL* (1988), nr. 2, pp. 114-123
- MARCU, Grigorie, „Actualitatea Epistolei Sf. Iacov”, în *Mitropolia Ardealului*, II (1957), nr. 1-2, p. 26-52.
- MIHOC, pr. asist. Vasile, „Ierurgiile în Biserica epocii apostolice – indici neotestamentari”, în *Ortodoxia XXXVII* (1985), nr. 3, pp. 496-507.
- PAPUC, Gheorghe, „Bogățiile materiale după Epistola Sfântului Iacov”, în *Studii Teologice*, seria a II-a, VIII (1956), nr. 7-8, 437-453.
- STAMATOIU, pr. prof. Dionisie, „Eshatologia în Epistolele sobornicești”, în *M.O. LIV* (2003), nr. 1-4, pp. 21-28.
- VERSEPUT, Donald J., „Reworking the Puzzle of Faith and Deeds in James 2.14-26”, în *New Testament Studies*, vol. 43 (1997), nr. 1, 97-115.
- VIEZUIANU, Dumitru, „Îndreptarea după Epistolele pauline și după Epistola Sfântului Iacov”, în *Studii Teologice*, seria a II-a, XXIX (1977), nr. 5-8, 506-515.
- VOULGARIS, Christos, „Locul Epistolei Sf. Iacov în Tradiția Bisericii”, în *Studii de teologie biblică*, trad. de Pr. Ioan Buga, Ed. Sf. Gheorghe Vechi, București, 2000, 103-126.
- ZAMFIR, Modest, „Actualitatea Epistolei Sf. Iacov”, în *Mitropolia Ardealului*, XXV (1980), nr. 10-12, 873-877.

1 Petru

- DIDIM cel Orb, *Explicare la Epistola I Petru*, PG 39, 1755-1072. Sf. Ioan Gură de Aur, PG 64, 1053-1058. Sf. CHIRIL al Alexandriei, PG 74, 1011-1016. Icumeniu, PG 119, 509-578. Sf. Teofilact al Bulgariei, PG 125, 1189-1252.

*

- ACHTEMEIER, Paul J., *A Commentary on First Peter* (Hermeneia), Fortress Press, Minneapolis, 1996.
- BARTLETT, David L., *The First Letter of Peter. Introduction, Commentary and Reflections*, în Leander E. Keck, ed., *The New Interpreter's Bible*, Volume XII: Hebrews - Revelation, Abingdon Press, Nashville, 1998, 227-319.
- BOISMARD, Marie-Emile, *Quatre Hymnes baptismales dans la première épître de Pierre*, Lectio Divina 30, Cerf, Paris, 1961.

- CHESTER, A. și R. P. Martin, *The Theology of the Letters of James, Peter, and Jude*, Cambridge, 1994.
- COTHENET, Édouard, *Les Épîtres de Pierre*, Cahier Évangile n°47, Janvier 1984.
- CROSS, Frank L., *1 Peter: A Paschal Liturgy*, Mowbray, London, 1954
- CULMANN, Oscar, *Pierre. Disciple. Apôtre et Martyr*, Paris, 1952.
- DAVIDS, Peter H., *The First Epistle of Peter* (NICNT), Eerdmans, Grand Rapids, 1990.
- ELLIOTT, John H. *1 Peter* (Anchor Bible, 37B), Doubleday, New York, 2000
- FELDMEIER, Reinhard, *The First Letter of Peter. A Commentary on the Greek Text*, translated from the German by Peter H. Davids, Baylor University Press, Waco/Texas 2008.
- JOBES, K. H., *1 Peter* (BECNT), Baker, Grand Rapids, 2005
- *
- BOISMARD, Marie - Émile . "Une liturgie baptismale dans la *Prima Petri*", *Revue biblique* 63 (1956), 182 - 208 , and 64 (1957), 161 - 83.
- CANTINAT, J., „La première épître de saint Pierre”, în A. Robert și A. Feuillet, *Introduction à la Bible*, vol. II, Desclée, Paris, 577-589.
- CHIȘCARI, Ilie, „Formula $\delta\iota\epsilon\sigma\omega\theta\eta\sigma\alpha\nu\ \delta\iota\ \ddot{\upsilon}\delta\alpha\tau\omicron\varsigma$ în 1 Pt 3,20 și raportul său cu tradiția iudaică. Spre o tipologie baptismală a potopului”, în *Revista Teologică*, 93 (2011), nr. 3, 7-25.
- CORBU, Adrian, „Cu privire la locul scrierii Epistolei I Petru”, *Teologia* (1997) nr. 1-2, 59-63.
- COTHENET, Édouard, „La Première de Pierre: bilan de 35 ans de recherches”, în *ANRW II*, 25.5, Berlin, de Gruyter, 1988, p. 3685-3712.
- DALTON, William Joseph, „The Church in 1 Peter”, *Tantur Yearbook*, 1981-1982, 79-91.
- ELLIOTT, John H. *A Home for the Homeless: A Social - Scientific Criticism of 1 Peter, its Situation and Strategy*. 2nd edn. Minneapolis: Fortress Press, 1990 .
- ELLIOTT, John H. *The Elect and the Holy: An Exegetical Examination of 1 Peter*. *Supplements to Novum Testamentum*, 12, Brill, Leiden, 1966 .
- EVE, Erich, "1 Peter", în John Barton and John Muddiman, eds., *The Oxford Bible Commentary*, Oxford: Oxford University Press, 2001, pp. 1263-1270.
- FELDMEIER, Reinhard „Salvation and Anthropology in First Peter”, în vol. *Karl-Wilhelm Niebuhr and Robert W. Wall (ed.)*, *The Catholic Epistles and Apostolic Tradition*, Baylor University Press, Waco, Texas, 2009, 203-213.
- FELDMEIER, Reinhard, „Wiedergeburt im 1. Petrusbrief”, în: Reinhard Feldmeier, ed., *Wiedergeburt* (Biblich-theologische Schwerpunkte 25), Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 2005, 75-99.
- FITZMYER, Joseph A. "The First Epistle of Peter" în *The Jerome Biblical Commentary*, edited by Raymond Brown et al. Englewood Cliffs: Prentice - Hall , 1968, pp. 362-368
- FURNISH, Victor P. "Elect Sojourners in Christ: An Approach to the Theology of 1 Peter", *Perkins Journal* 28 (1975), 1-11.
- MIHOC, Daniel, "Christian Existence Between God's Calling and World's Lust According to the First Epistle of Saint Peter", în *European Journal of Science and Theology*, February 2013, vol. 9, supplement 1, pp. 29-38.
- MIRCEA, Pr. Ioan, „Coborârea la iad a lui Iisus Hristos”, *ST XXIV* (1972) nr. 3-4, 230-249.

- MIRCEA, pr. prof. Ioan, „Epistola I a Sfântului Apostol Petru (introducere și comentariu)”, în *G.B.* XXXII (1973), nr. 9-10, pp. 887-1053.
- OANCEA, Constantin „I Petru II, 9. Studiu exegetic-dogmatic”, *Ortodoxia*, XXXVIII (1988), nr. 4, 136-146.
- PIETREANU, magrd. V., „Studiu exegetico-critic asupra textului din I Petru II, 9”, în *O.* IX (1957), nr. 1, pp. 83-94.
- TODORAN, drd. Simion, „Preoția universală, comentariu exegetic la textul I Petru II,5.9”, *G.B.* XL (1981), nr. 9-10, pp. 900-909.

2 Petru și Iuda

Didim cel Orb, PG 39, 1771-1774. Sf. Ioan Gură de Aur, PG 64, 1057-1060. Sf. Chiril al Alexandriei, PG 74, 1017-1022. Ecumeniu, PG 119, 577-618. Sf. Teofilact al Bulgariei, PG 125, 1253-1288.

*

- BAUCKHAM, R. J., *Jude, 2 Peter*, WBC, Waco, 1983.
- CHESTER, A. and Martin, R. P., *The Theology of the Letters of James, Peter, and Jude*, NTT, Cambridge, 1994.
- CRÎNGAȘU, Nicolae, *A doua Epistolă sobornicească a Sf. Ap. Petru. Introducere și comentariu*, Ed. „Alma Mater”, Cluj-Napoca, 2007.
- FORNBERG, T., *An Early Church in a Pluralistic Society: A Study of 2 Peter*, CENTS 9, Lund: Gleerup, 1977.
- KNIGHT, J. M., *2 Peter and Jude*, Sheffield NT Guides, Sheffield: Sheffield Academic Press, 1995.
- LEAHY, Thomas W., „The Second Epistle of Peter,” în *The Jerome Biblical Commentary*, ed. Raymond E. Brown, Joseph A. Fitzmyer și Roland E. Murphy, Englewood Cliffs: Prentice Hall, 1968.
- NEYREY, J. H., *2 Peter, Jude*, Anchor Bible, New York: Doubleday, 1993.
- ROBSON, E. I., *Studies in the Second Epistle of St. Peter*, Cambridge: Cambridge University Press, 1915.
- VÖGTLE, A., *Der Judasbrief, der Zweite Petrusbrief*, Solothurn/Neukirchen-Vluyn, 1994.
- WATSON, D. F., *Invention, Arrangement and Style: Rhetorical Criticism of Jude and 2 Peter*, SBLDS 104, Atlanta: Scholars Press, 1988.
- WHEATON, David H., *2 Peter*, în *New Bible Commentary*, Third Edition, Inter-Varsity, Leicester, England & Eerdmans, Grand Rapids, Michigan, 1992, 1249-1258.

*

- CHARLES, J. D., *Virtue amidst Vice: The Catalog of Virtues in 2 Peter*, JSNTSup 150, Sheffield: Sheffield Academic Press, 1997.
- DRĂGULIN, pr. prof. dr. Gheorghe, „Idealul eclesiologic în învățătura ortodoxă. „Cer nou și pământ nou” II Petru 3, 13”, în *O.* XLVIII (1997), nr. 1-2, pp. 76-86.
- MIRCEA, Pr. Ioan A. „Epistola a doua a Sf. Apostol Petru”, *GB*, XXXIV (1975), nr. 9-10, 945-1127.

1-2-3 Ioan

Didim cel Orb, PG 39, 1775-1808; Sf. Ioan Gură de Aur, PG 64, 1059-1062; Sf. Chiril al Alexandriei, PG 74, 1021-1024; Icumeniu, PG 119, 617-6684; Sf. Teofilact, PG 126, 10-66;

*

ΑΓΟΥΡΙΑΔΗΣ, Σάββας, Υπόμνημα εις τὰς Α, Β, Γ ἐπιστολὰς τοῦ ἀποστόλου Ἰωάννου, Atena, 1973.

ARION, Pr. Dr. LEON, *Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu – Întâia epistolă sobornicească a Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan. Introducere, traducere și comentariu*, Orthodoxos Kypseli, Tesalonic, 1997.

BROWN, Raymond E., *The Epistles of John*, AB 30, Doubleday, Garden City, 1982.

GRAYSTON, Kenneth, *The Johannine Epistles*, NCB, Eerdmans, Grand Rapids, 1984.

KLAUCK, Hans-Josef, *Der 1. Johannesbrief* (EKK), Neukirchener Verlag, 1991

KLAUCK, Hans-Josef, *Der 2. und 3. Johannesbrief* (EKK), Neukirchener Verlag, 1992

MARSHALL, I. Howard, *The Epistles of John*, NICNT, Eerdmans, Grand Rapids, 1978.

POPOVICI, Arhim. Justin, *Epistolele Sfântului Ioan Teologul*, București, Editura Bizantină, 1998.

SCHNACKENBURG, R., *The Johannine Epistles*, Crossroad, New York, 1992

SMALLEY, Stephen S., *1, 2, 3 John*, WBC 51, Thomas Nelson, Waco, 1984.

SMITH, D. Moody, *First, Second and Third John*, Interpretation John Knox, Louisville, 1991

*

BĂLANA, pr. Gh., „Întâia Epistolă sobornicească a Sfântului Apostol Ioan, cap. V, 7. Studiu istoric și comentariu”, în *M.O.* XXV (1974), nr. 1-2, pp. 36-40.

МИНОС, Pr. Asist. Vasile, „«Și toți știți» (I Ioan 2, 20)”, Mitropolia Ardealului, XXVI (1981), nr. 10-12, 764-768.

NICOLAESCU, Nicolae I., sub pseudonimul N. TANISLAV, „Actualitatea Epistolei I-a a Sf. Ioan”, *Studii Teologice*, V (1953), nr. 3-4, 225-246;

SEMEN, Petre, „Iubirea aproapei după Epistola I a Sf. Ap. Ioan”, Mitropolia Olteniei, 1982, nr. 1-3, 7-13.

Apocalipsa

SF. VICTORIN DE POETOVIVM (cunoscut și ca Victorinus Petavionensis sau Victorinus Poetovionensis), *Commentarius in Apocalypsim*, în: J. HAUSSLEITER, ed., *Victorinus Episcopi Petavionensis Opera* (Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum Latinorum 49), Freytag, Leipzig, 1916; traducere în limba engleză: PNF VII. SF. ANDREI AL CEZAREEI, *Ἑρμηνεία εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου*, PG 106,210-457. Traduceri accesibile: în limba română: Sf. Andrei, Arhiepiscopul Cezareei Capadociei, *Tâlcuire la Apocalipsă*, tălmăcire îndreptată de Florin Stuparu, Sophia, 2007; în limba engleză: Eugenia Scarvelis Constantinou, *Andrew of Caesarea and the Apocalypse in the Ancient Church of the East*, teză de doctorat susținută la Faculté de Théologie et des Sciences Religieuses, Université Laval, Québec, 2008.

ΑΡΕΘΑΣ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ, *Συλλογὴ ἐξηγήσεων ἐκ διαφόρων ἁγίων ἀνδρῶν εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ ἡγαπημένου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου*, PG 106,493-785

*

- AGOURIDIS, Savvas, *Comentariu la Apocalipsa Sfântului Ioan*, trad. preot prof. dr. Constantin Coman, ed. Bizantină, București, 2004
- KEENER, C. S., *Revelation (NIVAC)*, Zondervan, Grand Rapids, 2000
- MIHOC, Daniel, *Epistolele Apocalipsei. Introducere, traducere și comentariu*, Teofania, Sibiu, 2003.
- MIHOC, Daniel, *Apocalipsa Sfântului Ioan. Introducere, traducere și comentariu. Vol. I*, Astra Museum, Sibiu, 2015.
- OSBORNE, G. R., *Revelation (BECNT)*, Baker Academic, Grand Rapids, 2002
- *
- ANDREICUȚ, pr. drd. Ioan, „Interpretări greșite ale unor texte din Apocalipsă și combaterea lor”, în *Studii Teologice* XLII (1990), nr. 2, pp. 84-97.
- DRĂGULIN, drd. Paul, „Direcția de interpretare a Apocalipsei ca sistem al evenimentelor istoriei universale”, în *Mitropolia Olteniei* L (1999), nr. 1-2, pp. 80-89.
- MIHOC, pr. asist. Vasile, „Elemente de eclesiologie în cartea Apocalipsei”, în *Ortodoxia* XLIV (1982), nr. 4, pp. 503-517.
- MIHOC, pr. prof. dr. Vasile, „Apocalipsa Sf. Ioan Teologul”, în *Caiete Emil Cioran: Accese critice*, III Sibiu / Leuven, 2001, pp. 47-53
- MIHOC, prep. drd. Daniel, „Istoria umană între suveranitatea lui Hristos și lucrarea lui Satan după Apocalipsă 6, v. 7.17”, în *Revista Teologică* VIII [80] (1998), nr. 4, pp. 129-145.
- MIHOC, asist. drd. Daniel, „Biserica – ‘Templul lui Dumnezeu’ și misiunea ei după Apoc 11,1-14”, *Anuarul Facultății de Teologie Andrei Șaguna Sibiu*, I (2000-2001), Ed. Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2001, pp. 81-90.
- MIHOC, asist. drd. Daniel, „Împărăția de o mie de ani”, *Anuarul Facultății de Teologie Andrei Șaguna Sibiu*, II (2001-2002), Ed. Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2002, 49-73.
- MIHOC, Daniel, “The Two Witnesses of Rev 11 and the Mission of the Church”, *Studii Teologice*, seria a III-a anul IV (2008), nr. 4, p. 59-76.
- MIRCEA, pr. Ioan, „Împărăția lui Hristos de mii de ani. Studiu exegetic asupra textului din Apocalipsa 20, 1-15”, în *Ortodoxia* XLVI (1984), nr. 1, pp. 29-59.
- MIRCEA, pr. Ioan, „Împărăția lui Hristos de o mie de ani sau de mii de ani?”, în *Ortodoxia* XLVIII (1986), nr. 3, pp. 47-61.
- NICOLAESCU, diac. prof. N. I., „Cheia interpretării istorice a Apocalipsei”, în *Studii Teologice* I (1949), nr. 5-6, pp. 287-303.